

2009

Humanistisch Verbond in de media

December

Dossier Waardig Levenseinde

Steeds meer afdelingen organiseren publieksdebatten over het thema 'Waardig levenseinde'. Zij maken hierbij gebruik van de documentaires 'Mag ik dood' van Eveline van Dijkstra en 'Voor ik het vergeet' van Nan Rosens. De regionale media plaatsen berichten over deze publieksbijeenkomsten:

15/12 De Twentse Courant Tubantia ed. Enschede kondigt de bijeenkomst aan over 'Voor ik het vergeet,' in Posten.

30/12 **NRC Handelsblad**. 'Gelovige met twijfel kan studeren in Groningen,' kopt deze krant. Theologie welteverstaan. Nadat de PKN de predikantsopleiding in Groningen sloot, bleef de faculteit voor Godgeleerdheid & Godsdienstwetenschap weliswaar bestaan, maar de studentenaantallen liepen terug. De tendens is gekeerd: de faculteit groeit weer: in 2009 20% meer studenten tov 2008. De faculteit lanceerde een nieuwe leerstoel die officieel Protestantse Kerk, Theologie en Cultuur heet. Volgens initiatiefnemer ds Oosterdijk hoort een leerstoel met Protestantse signatuur bij die faculteit: 'Andere stromingen hebben terecht een plaats aan die faculteit: het Humanistisch Verbond, en de Zwinglibond hebben in Groningen een eigen leerstoel. Dan moet de protestantse theologie er toch zéker één hebben (...). 'Predikant Wouter Slob, die al filosofie doceert in Groningen gaat als bijzonder hoogleraar het onderwijs verzorgen.' Het geestige is dat hij eerst een project gaat opzetten over 'geloofstwijfel'. Niet om geloofstwijfel te stimuleren, of mensen van hun geloof af te helpen, maar wel om aanstormende dominees ermee bekend te maken omdat ze er in de praktijk mee te maken krijgen.

24/12 **Nederlands Dagblad** portretteert Jetta Klijnsma, staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (PvdA). Ze vertelt over haar gereformeerde achtergrond en haar geloofsafval: 'Je ontwikkelt je. Op catechisatie maakte ik de dominee

helemaal gek met mijn vragen. (...) Ik nam het geloof dus in mijn jeugd al niet voor waar aan. Daarna ben ik geschiedenis gaan studeren en dat heeft me nog meer overtuigd van het humanisme. Ik ben nu ook eindelijk lid geworden van het Humanistisch Verbond. Ze zeggen het daar ook zo mooi: anders zijn we aan de goden overgeleverd. Zo is het. Mensen slaan elkaar in de hele geschiedenis de hersens in om goden en godsdiensten, daar word ik doodziek van.'

19/12 **Het Financieele Dagblad** interviewt Alexander Pechtold. Hij houdt ervan zo staat het in de *lead*, om de tijd tastbaar te maken. Pechtold: Het Humanistisch Verbond heeft het over geloven in een leven vóór de dood. Dat herken ik. Of het nu je studententijd is, de jeugdijaren van je kinderen of wat je meemaakt in je werk. Het vliegt voorbij. Ik hou ervan om die tijd tastbaar te maken. (...)

18/12 In **8 edities van Stentor Dagblad Flevoland** de column van Loes Franken, bestuurslid Humanistisch Verbond Zwolle en Omstreken. Met afgrijzen keek ze naar de HUMAN-documentaire 'De zorgfabriek', die gaat zoals de titel al vertelt over een verzorgingshuis 'waar bureaucratie en efficiëntie belangrijker zijn dan de omgang en contact met een kwetsbare groep mensen uit onze samenleving. Over 'hoe de zorg voor ouderen is verworden tot een geoliede machine van chipcards en administratieve handelingen. Ze kan dan ook iemand die ooit eens tegen haar zei: 'Doe de pil van Drion maar in het ziekenfondspakket, dan zijn ze van heel wat problemen in één keer af', geen ongelijk geven.

11/12 **Noordhollands Dagblad**. Yvonne Breuk, voormalig directeur van het Humanistisch Verbond nam een bloemenzaak over in Purmerend. Samen met Dagblad Waterland geeft ze in het hele Purmerend 600-jubileumjaar 2010 wekelijks een bloemetje weg aan iemand die dat heeft verdiend.

9/12 **De Stad Amersfoort** en 8/12 **Scherpenzeelse Krant** en **De Woudenberg**. 'Frustraties niet wegzetten, maar inzetten als persoonlijk en zingevend 'revitaliseringsproject' en vieren dat we ze hebben! Hoe dat kan legt Bianca Lugten uit tijdens een workshop op 17 december in het Humanistisch Café in Amersfoort. Bianca Lugten is kerndocent aan de Universiteit voor Humanistiek in Utrecht.

Humanistisch Verbond 'Deventer wil andere invulling 4-mei herdenking. Zie ook: 23/11.

Artikelen over Humanistische Uitvaartbegeleiding:

- 19/12 **De Twentse Courant**. Humanistische uitvaartbegeleiding komt ter sprake in een portret van Mineke Broekmate, die meent dat ook op uitvaarten waarbij geen dominee of pastoor spreekt, iemand moest zijn die het levensverhaal van de overledene vertelt, niet wetend dat zo iets al bestond, 'met name in het Humanistisch Verbond'. Zij besloot dit werk te gaan doen, vanuit haar christelijke achtergrond en merkt dat er een steeds grotere belangstelling voor is.

Korte nieuwsberichten over plaatselijke bijeenkomsten

09/12 in **2 edities van Wijd en Zijd** een aankondiging van een activiteit georganiseerd door de afdeling Sneek: twee dochters van de schilder Klaas Koopmans houden op 16 december een presentatie over leven en werk van hun vader.

Overige nieuwsberichten die al eerder in andere kranten verschenen:

- 11/12 **Veluwe Post**. Een bericht over de Verhalenwedstrijd: 'Wie is welkom, wie niet.' Zie ook: 9/10.
- 02/12 **Nieuwsbode Heuvelrug**. Een groot artikel in deze krant over het boek van Erwin Kamp, 'Raadsman heeft u nog raad?' Zie ook berichten onder 26/11.
- 01/12 **Stentor Sallands Dagblad** plaatst het artikel over

November

Dossier Waardig Levenseinde

Steeds meer afdelingen organiseren publieksdebatten over het thema 'Waardig levenseinde'. Zij maken hierbij gebruik van de documentaires 'Mag ik dood' van Eveline van Dijk en 'Voor ik het Vergeet' van Nan Rosens. De regionale media plaatsen berichten over deze publieksbijeenkomsten. Ook aan een publieke bijeenkomst in het auditorium van de Vrije Universiteit te Amsterdam media- aandacht.

25/11 **Klaverblad**, artikel met foto van de cover van de dvd 'Mag ik dood', over de discussiebijeenkomst in Zutphen in het Luxortheater. MMV Ferdi Keppels, humanistisch raadvrouw. Ook een artikel erover op dezelfde dag in Doetinchems Vizier en Zutphense Koerier.

In **Trouw** (21/11) schrijft Bert Keizer een opiniërend stuk over dementie en doodswensen. De hamvraag van deze kwestie stelt hij aan de orde, met begrip voor de wens eruit te willen stappen om de 'akeligheid' van de ziekte: het gevoel van vervreemding en ontheemd zijn, 'dat er iets niet helemaal klopt', voor te zijn. Die vraag luidt: In welk stadium moet je dat doen? Als je te lang wacht kan het niet meer, want dan weet je niet meer dat je het wilde. Een zeer relevant stuk dat ingaat op alle vragen en dilemma's. Een aankondiging van dit debat stond eerder in **Amsterdams Stadsblad** (18/11).

13/11 **Rosbode**. Afdeling Brabant organiseert een 'Mag ik dood-bijeenkomst' in Rosmalen. Een panel van deskundigen debatteert na afloop van de filmvertoning. In het panel: Els Borst (vm. Minister van VWS, die de euthansiewet door het parlement loodste), oncoloog Tinke Smilde, Johan Huisman (psychiater en bestuurslid van de NVVE) en Ben Elkerbout (vm bestuurslid van het Humanistisch Verbond).

05/11 **Groenlose gids**. In de Groenlose bibliotheek wordt de film 'Mag ik dood' vertoond, ingeleid door de heer Bergsma.

Meer aandacht voor deze filmvertoning in **Achterhoeks Nieuws** (03/11).

Aandacht voor **de Gesprekscyclus 'Praten over de dood'** deze maand in: **Krant van Gouda** (27/11), **AD Groene Hart** (23/11), in **2 edities van Goudse Post** (18/11). De cyclus gaat op 14 januari van start in Gouda.

Dossier Privacy

Eén van de speerpunten van het Verbond in 2009 is aandacht voor privacy, ofwel aandacht voor afkalkende privacy onder het motto: 'ik heb toch niks te verbergen'. Ook in de afdelingen is een groeiende aandacht voor dit thema:

30/11 Meppeler Courant. 'Alles onder controle', is de titel van het boek van HP/de Tijd redacteur Bart de Koning. Op uitnodiging van Het Humanistisch Verbond afdeling Meppel en Nivon HP/de spreekt hij over het centrale thema van zijn boek: de gestage uitholling van privacy: 'We laten overal onze elektronische voetsporen na. 'Zowel de overheid als private ondernemingen weten alles van ons,' zegt hij. 'Velen hebben niet in de gaten dat de persoonlijke levenssfeer langzaam maar zeker wordt afgebroken.' Eerder aankondigingen van deze bijeenkomst in **2 edities van de Meppeler Courant** (13/11) **Opregte Seenwijker Courant** (11/11), **De Nieuwe Meppeler** (11/11)

04/11 **De Pers**. De opslag van vingerafdrukken, nodig voor het nieuwe paspoort, levert protest op van Platform Bescherming Burgerrechten, dat in het voorjaar mede door het Humanistisch Verbond is opgericht. Joyce Hes, voorzitter van het Platform: 'Met het opslaan van de vingerafdrukken stelt de overheid burgers bloot aan veiligheidsrisico's.' Er is geen enkele garantie dat er geen misbruik van de vingerafdrukken wordt gemaakt. Daarom denken aangesloten partners na over hoe het beste de staat aan te pakken is. Het idee is een aantal 'zwaargewicht advocaten' aan te trekken.

Dossier Levenskunst

Levenskunst is een humanistisch ideaal dat in 2009 een prominente plaats krijgt in het programma van het Humanistisch Verbond. Ook afdelingen besteden er aandacht aan:

20/11 **Almere Vandaag** plaatst een agendabericht over een bijeenkomst in Almere waar Herman Pleij spreekt over levenskunst.

11/11 **Goudse Post**. John Brobbel spreekt over Ouder worden als levenskunst in Gouda op 15 november.

Dossier Mensenrechten

Aandacht voor en bescherming van mensenrechten zijn als speerpunt opgenomen in het meerjarenprogramma van het Verbond. Zowel landelijk als regionaal wordt er aandacht aan besteed.

Wat zijn mensenrechten eigenlijk? Zijner naast rechten ook plichten en zijn mensenrechten universeel, of een 'westers' product? Mensenrechten staan centraal tijdens Humanistisch Café Amersfoort. Te gast is hoofdbestuurslid Rob Buitenweg. Buitenweg is vm hoofddocent filosofie van de mensenrechten aan de Universiteit voor Humanistiek, vice president van de Europese Humanistische Federatie. Nieuwsberichten over dit Café in **De Stad Amersfoort** (11/11), **Bunschoten Nu** (11/11), **Amersfoort Nu** (11/11), **De Amersfoortse Courant** (9/11).

Zin, novemhernummer. 'De wereld een stukje vrolijker maken.' Dat is het doel van Anneke Duijts. Samen met andere vrijwilligers georganiseerd in blijbrigades vrolijkt ze mensen op. Hoe? Door iemand met een grote groep uit te zwaaien met toeters en bellen, kinderen op straat voor te lezen en caissières een cadeautje te geven. Ze kwam hierop na een tijd vrijwilligerswerk te hebben gedaan voor het Humanistisch Verbond. De acties vinden plaats in Deventer en Apeldoorn. Zie www.wonder.nl

Penthouse, november nummer. Gevraagd naar zijn drijfveer in zijn politieke werk zegt Alexander Pechtold: 'Ik vind de spreuk van het Humanistisch

Verbond erg mooi: 'Geloof u ook meer in het leven vóór de dood? In tegenstelling tot andere partijen die allemaal ideologieën hebben heeft D66 idealen. *Grijp de kansen die het leven biedt, zorg dat anderen ook die kansen krijgen en besef dat er leven is vóór de dood.* Er in het hier en nu iets van maken, ook in de richting van je omgeving en als je het helemaal idealistisch wilt uitdrukken: richting de samenleving. Daarom spreekt het openbaar bestuur me ook meer aan dan het bedrijfsleven. Ik denk dat ik er prima in zou kunnen functioneren, maar de publieke zaak past meer bij mij. In dit nummer een uitgebreid interview met Pechtold over zijn passies, de puinhopen van paars, over Pim Fortuin en tot twee keer toe over het Humanistisch Verbond.

27/11 **Stentor Veluws Dagblad**. Een agendabericht van afdeling Noordwest-Veluwe. Zij hebben Ad Hörst uitgenodigd in Ermelo. Hij spreekt over de bekende schoolplaten van Isings. Eerder ook aangekondigd in **Kontakt** en **Puttens Weekblad** (25/11) en **Nunspeet Huis aan Huis** (24/11).

26/11 In **3 edities van De Echo** (Limburg) aandacht voor de activiteiten en vooral diensten van het Humanistisch Verbond. Zij lichten humanistische uitvaartbegeleiding en geestelijke verzorging eruit. Eerder ook in deze krant op 05/11.

Erwin Kamp, humanistisch raadsman bij defensie, ging mee op diverse militaire uitzendingen. Zo was hij op missie naar Eritrea en Irak. Kamp schreef er een boek over: Raadsman heeft u nog raad, dat op 14 oktober verscheen. Hij overhandigde het eerste exemplaar aan HV-voorzitter Rein Zunderdorp. Zijn boek kreeg uitgebreid aandacht in: **2 edities van De Kaap.nl** (26/11); **Stichtse Courant** (26/11) **2 edities van de Nieuwsbode** (18/11).

25/11 **De Peperbus**. 'Wat een onzin' in Humanistisch Café in Zwolle. Herman Regt spreekt op 1 december over zijn gelijknamige boek, dat ingaat tegen pseudowetenschappelijke verklaringen

van 'bijnadoodervaringen', mediums en healings. Deze krant kondigt de bijeenkomst aan. Toegang is € 3,-.

23/11 **Stentor Deventer Dagblad**. 'Geef de 4-mei herdenking een ander karakter'. Hiervoor pleit Verbondsafdeling Deventer. Voorzitter Dick Metselaar is er zeer uitgesproken over. Volgens hem is het nu een 'gebeuren et vooral christelijke elementen. Die hoeven wat hem betreft niet weg, maar het programma moet zo verbreed worden dat alle bevolkingsgroepen zich erin kunnen herkennen: ook andersgelovigen en andersdenkenden. Hij pleit er eveneens voor een Duitse bijdrage te verwelkomen. 'Herdenking is ook een stap naar verzoening,' aldus Metselaar.

Rutger Claassen en Arnold Heertje verzorgden samen de Socrateslezing, die op 18 november uitgesproken werd in Den Haag. De organisatie was in handen van het Verbond, samen met de Humanistische Alliantie en Verbondsafdeling Haaglanden. Thema was de kredietcrisis. Claassen en Heertje gingen in op markt en moraal, economie en ethiek. Een verslag is te lezen op www.humanistischverbond.nl. Twee dagbladen publiceren deels de lezing van Claassen:

De Volkskrant (18/11) en het **Reformatorisch Dagblad** (19/11), Daarnaast is Claassen te horen bij diversie radioprogramma's: **OBA-live** (20/11) en **Ikön-radio 1** (22/11)

17/11 In **7 edities van Achterhoeks Nieuwsblad** en in de **Winterwijkse Weekkrant** een aankondiging van een bijeenkomst in Winterswijk over erfrecht. Ans Post spreekt over de vragen wie bezittingen erven na een overlijden en of het nodig is een testament te laten maken.

Artikelen over Humanistische Uitvaartbegeleiding:

- 19/11 **Provinciale Zeeuwse Courant**. 'Het mooiste is wanneer familieleden elkaar herinneringen gaan vertellen. Dan voel je het contact heen en weer knetteren.' Dat zegt uitvaartspreester Betty

Zwanink van de Stichting humanistische uitvaartbegeleiding. In een mooi interview vertelt ze over dit zinvolle vrijwilligerswerk: het vormgeven van een uitvaart waarbij de overledene op passende wijze wordt herdacht. Daartoe gaat de spreester met de nabestaanden in gesprek.

- 16/11 **BN de Stem en in 4 edities van de Provinciale Zeeuwse Courant**. 'De vraag naar humanistisch uitvaartbegeleiders groeit. 'Niemand mag als een windvlaag verdwijnen.'" Jasper Zuidervliet wordt geïnterviewd door deze krant. Hij is voorzitter van de werkgroep Humanistische uitvaartbegeleiding in Zeeland. 'Wij zijn er niet alleen voor humanisten. Iedereen mag een beroep op ons doen, ongeacht religieuze achtergrond,' aldus de voorzitter. Vervolgens legt hij uit hoe hij te werk gaat om iemand die hij niet kent te memoreren. Hij gaat daarvoor diepgaand, gedurende 3 tot 4 uur lang met de nabestaanden in gesprek en stelt dan vragen als: wie was die mens, wat dreef hem, wat vond hij belangrijk en welke keuzes heeft hij gemaakt?
- 11/11 Weekblad Oosterhout. Een beschrijvend, informatief bericht over wat de humanistische uitvaartbegeleiding inhoudt.

16/11 **NRC Handelsblad**. Ed van Bork is secretaris van HV-afdeling Rotterdam Rijnmond. Hij stuurt een ingezonden brief naar deze krant na hun hoofdredactionele commentaar over de eed. In het commentaar was te lezen dat de seculieren zich afzijdig zouden houden in de discussie over de eed en de gelofte. Hij verwijst in deze brief naar het weblog van Rein Zunderdorp, waarin te lezen valt dat (...) 'in ons land zou het beter zijn de verklaring en belofte zonder voorbehoud en bezwerende formules wettelijk voor te schrijven. Het staat iedereen vervolgens vrij om, na afloop van de

beëdigingssessie, individueel of groepsgewijs in een afzonderlijke ruimte de eigen rituelen te voltrekken.' Hiermee toont hij aan dat 'seculieren' zich helemaal niet afzijdig houden.

14/11 **De Volkskrant**. De man van het Higgs-deeltje Peter Higgs is hoofdpersoon in de documentaire HIGGS van Jan van den Berg en Hannie van den Bergh. De film ging tijdens de IDFA in Amsterdam in première en kwam tot stand met een financiële bijdrage van het Humanistisch Verbond (HUMAN).

12/11 In **5 edities van de Provinciale Zeeuwse Courant** een aankondiging over een lezing door Petra Sloof over 'De Oosterschelde boven en onder water'. Organisator is het Humanistisch Verbond afdeling Zeeland. Eerder ook aangekondigd in **Middelburgse & Veerse Bode** (11/11).

11/11 **Stad Wageningen**. Het festival Dromen en Verlangen in Wageningen was een succes. Het multiculturele literaire festival trok veel belangstellenden die genoten van poëzie, proza en muziek van de hele wereld. Het Humanistisch Verbond wordt genoemd als één van de organisatoren.

06/11 **Parool**. Stephen Emmer, zoon van de bekende nieuwslezer Fred Emmer, is al 25 jaar componist van tunes en jingles. De eerste herkennigstune maakte hij in 1984 voor een programma van het Humanistisch Verbond.

Overige korte nieuwsberichten over afdelingsbijeenkomsten

- **Bolswards Nieuwsblad** (11/11) **Sneeker Nieuwsblad** (05/11) **Wijd en Zijd** (04/11); lezing van Hieke Pronk, van en over Stichting Bolsward Sigoti. Deze stichting zet zich in voor onderwijs en onderdak voor kinderen in Kenia.
- **Ede Stad.nl**, **Edese Post** (11/11) Jan Hein Mooren, docent aan de Universiteit voor Humanistiek spreekt in Ede over rituelen en symbolen binnen het humanisme.

- **Hof Weekblad** (11/11) 'Humanisme als inspiratiebron' is de titel van de inleiding van Wouter Vlek. Hij is door Vrijmetselaarsloge 'de Troffel' uitgenodigd op 15 november. Wouter Vlek gaat in op de geschiedenis van het humanisme, de uitgangspunten en wat het humanisme 'eigenlijk inhoudt'. Vlek is humanistisch geestelijk verzorger bij Mediant en bij Medisch Centrum Twente.
- **Stentor Deventer Dagblad** (10/11), **Deventer Post** (04/11) over de cursus 'Socratische gespreksvoering'.
- **Peel en Maas** (05/11); aankondiging van een lezing 'Kenmerken van het Humanisme' op 17 november. Aan het woord komen André de Bruyn, over de kenmerken van het humanisme in de loop van de tijd en humanistisch geestelijk verzorger in het AMC, Gerty Bemelmans over de wenselijkheid van humanistisch geestelijke verzorging in de zorg.

Oktober

Dossier Waardig Levenseinde

Steeds meer afdelingen organiseren publieksdebatten over het thema 'Waardig levenseinde'. Zij maken hierbij gebruik van de documentaires 'Mag ik dood' van Eveline van Dijck en 'Voor ik het Vergeet' van Nan Rosens. De regionale media plaatsen berichten over deze publieksbijeenkomsten.

- o **Winterswijkse weekkrant** (27/10) en **Achterhoeks Nieuws** (20/10) over de bijeenkomst 'Mag ik dood' op 9 november in Groenlo;
- o **Gelderlander** (27/10), **Winterswijkse Weekkrant** (20/10) **Achterhoek Nieuws** (20/10), over de bijeenkomst 'Voor ik het vergeet' op 29 oktober
- o Leo Walters organiseert voor Humanistisch Verbond afdeling Brabant op 23 november in Rosmalen een filmvertoning van 'Mag ik dood' met na afloop een debat in Rosmalen. Onder leiding van de oud-burgemeester Joke van der Beek, gaan oud-minister Els Borst, oncoloog Tineke Smilde en voormalig Hoofdbestuurslid van het Humanistisch Verbond Ben Elkerbout met elkaar in gesprek. Een uitgebreid artikel, kondigt het evenement aan:
Brabants Dagblad (21/10)

Aandacht voor de gesprekscyclus 'Praten over de dood' deze maand in:

22/10 2 edities van het **Haarlems Dagblad**. Afdeling Haarlem organiseert een gespreksgroep over de dood, hoe nabestaanden ermee om kunnen gaan en wat de ontwikkelingen zijn op uitvaartgebied.

30/10 **Veluwepost**. In Wageningen vindt voor de derde keer het multiculturele festival 'Dromen en Verlangen' plaats. De afdeling van het Humanistisch Verbond is mede-initiatiefnemer. Het doel van het festival is migranten ene podium te bieden in hun eigen taal iets van hun eigen cultuur te laten horen, zodat uiteindelijk

onbekend maakt onbemind verandert in bekend maakt bemind.

29/10 **Heerenveense Courant, Friesch Dagblad** (13/10). Een bijeenkomst waarbij bezoekers in alle rust samen hun overledenen kunnen gedenken. Dat is het idee achter een bijeenkomst in de historische kerk van Knipe. De bijeenkomst heeft echter geen religieus karakter. Wel is er ruimte voor gedichten en live muziek. De organisatoren zijn: Plaatselijk belang, afdeling Fryslân van het Humanistisch Verbond en de Protestantse Kerk.

28/10 **Klaverblad**. Drs. Sie Dhian Ho verzorgt op 11 november een lezing in Brummen over 'Overeenkomsten en verschillen tussen Christelijke en Islamitische stromingen'. Ho was niet alleen onder meer adjunct-directeur van Humanitas Rotterdam, ook was hij humanistisch geestelijk raadsman.

Haagwest nieuws. Welke motieven liggen ten grondslag aan menselijk gedrag? Waarom handelen mensen zoals ze handelen? René de Boer, humanistisch raadsman in een penitentiaire inrichting in Noord-Holland houdt er een lezing over in Den Haag. Ons strafrecht is gebaseerd op het beginsel dat iemand zijn daad in vrijheid heeft gepleegd: betrokkenen heeft voor dit gedrag gekozen en wordt daarvoor gestraft. De Boer schetst aan de hand van een aantal cases en van de filosofie van Spinoza dat 'de vrije wil' niet bestaat.

De Twentse Courant Tubantia (27/10), Huis aan Huis Enschede (21/10). Een agendabericht over een bijeenkomst over 'de diversiteit binnen het humanisme' georganiseerd door de afdeling Midden- en Zuid-Twente. Drie inleiders vertellen over drie stromingen: Jos Riemersma over religieus humanisme, Ines Lindhout over rationeel humanisme en Truus van den Broek over atheïstisch humanisme.

23/10 8 edities van **Stentor Dagblad Flevoland**. Kees Hogendorf is penningmeester van afdeling Zwolle en omstreken en schrijft een column in deze

krant(en). Dit keer schrijft hij vanwege het 25-jarig bestaan van het Humanistisch Vredesberaad over het gedachtegoed van Erasmus. Volgens hem heeft dat bijgedragen aan de oprichting van dit Vredesberaad. Het was immers Erasmus die schreef: 'Wat is er zotter dan om welke redenen dan ook een strijd aan te gaan van dien aard dat dat beide partijen er meer nadeel dan voordeel van ondervinden?' Met Erasmus pleit Hogendorf voor 'een geweldloos burgerschap: voor de vorming van wereldburgers die uitgaan van de vrije dialoog, het kritisch denken, tolerantie, respect en verantwoordelijkheid van omgeving en medemens. Allemaal zaken en idealen die meent Hogendorf nodig zijn om de hedendaagse, multiculturele samenleving leefbaar te houden.

Stentor Veluws Dagblad. Kees Hellingman houdt voor de afdeling Noordwest Veluwe op 25 oktober in Ermelo een lezing over 'De kracht van de materie'. In deze krant een agendabericht erover.

22/10, 15/10 **De Echo** (Limburg). Het standaard bericht over de activiteiten en diensten van Verbondsafdeling Limburg.

Basiscursus Humanisme

HV-Ledengroep scholing heeft samen met het landelijk bureau van het Humanistisch Verbond een basiscursus humanisme ontwikkeld. De cursus bestaat uit drie delen: Persoonlijk humanisme, Publiek humanisme en Praktisch humanisme.

- **Baarns Weekblad** (22/10), **Soester Courant** (14/10). Afdeling Baarn/Soest programmeert deze winter de cursus Publiek humanisme. Baarns Weekblad en de Soester Courant besteden er aandacht aan. Publiek humanisme gaat over: de positie van levensbeschouwingen in het publieke domein, een humanistische visie op autonomie en mensenrechten, ook in onze democratische rechtsstaat.

- **Stentor Deventer Dagblad** (20/10) (14/10), **Deventer Post** (21/10). Afdeling Deventer programmeert het eerste deel, Persoonlijk humanisme. Een agendabericht erover in deze kranten.
- **Stentor Apeldoornse Courant** (02/10). In afdeling Apeldoorn wordt vanaf 13 oktober het tweede deel: Publiek Humanisme gegeven.

19/10 **de Swollenaer**. Kort berichtje over een ontmoetingsavond georganiseerd door Het Platform Religies en Levensbeschouwingen Zwolle. Op het programma staan presentaties over symbolen zoals die door de verschillende religieuze en levensbeschouwelijke stromingen worden gebruikt. Afdeling Zwolle van het Verbond maakt deel uit van het Platform.

14/10 **Bevelander, Bevelandse Bode, De Faam, Middelburgse & Veerse Bode en Vlissingse Bode**. Joep Schrijvers is te gast bij de afdeling Walcheren-de Bevelanden. Hij spreekt over 'De glazen mens. Hoezo Privéleven?'

Soester Courant, Baarnsche Courant (12/10). Afdeling Soest/Baarn heeft Paul Bröker uitgenodigd te spreken op 22 oktober. Bröker houdt een lezing over 'Çaravaggio, de Utrechtse Caravaggisten en Rembrandt'. Opvallend en vernieuwend in het werk van Caravaggio is zijn onderwerpkeuze: stillevens en 'gewone' mensen uit het leven van alle dag: muzikanten, toneelspelers en bordeelscènes.

De Brug. 'Geloof maakt meer kapot dan je lief is'. In twee edities van deze krant staat deze kop te lezen. 'Dat lijkt typisch een uitspraak voor atheïsten of een propagandaleuze van het Humanistisch Verbond. Deze zin is echter te vinden in het boek 'Verzet geen bergen', van Piet van Veldhuizen, predikant, dat in De Brug besproken wordt. Van Veldhuizen gaat in zijn boek in op de oorsprong van de bekende tekst uit de bijbel: 'geloof verzet bergen'. Hij legt uit dat de oorspronkelijke betekenis afwijkt van wat er later va is gemaakt. Het ging

namelijk om 'de verwoestende werking van het geloof, als deze niet doordrenkt is van liefde geduld en verveling.'

Wijd en zijd, Sneeker Nieuwsblad (8/10). 'Wat houdt het in om als je helemaal niet of vermindert hoort.' Gerda Deenik en Theo Polet van het Fries Centrum voor Doven en Slechthorenden verzorgen op 14/10 een lezing op uitnodiging van de afdeling Friesland.

12/10 **AD Amersfoortse Courant**. Afdeling Eemland organiseert op 15 oktober een Humanistisch Café over internet. Deelnemers kunnen (interactief) in gesprek gaan met Freek Zwanenberg over 'de nieuwe dimensies in houding, gedrag en vaardigheden.

10/10 **Gooi- en Eemlander, Soester Courant** (7/10), **Baarnsche Courant** (5/10). John Stuart Mill, 'stoommachine van het denken' staat centraal tijdens een lezing van Rob Tiepel op uitnodiging van afdeling Baarn Soest. Volgens het persbericht van de afdeling had 2009 ook best het Mill-jaar kunnen heten. Net als Darwins On the Origin of Species verscheen Mill's invloedrijke en nog steeds actuele On Liberty in 1859.

9/10 **Veluwepost**. 'Welkom', met die titel nodigt Verbondsafdeling Wageningen en de bibliotheek scholieren van de groepen 4 en 5 en van groepen 6 t/m 8 uit een verhaal te schrijven over mensen die discrimineren of over mensen die juist heel hartelijk zijn naar elkaar.

8/10 **Twentse Courant**. In Aalderinkshoek organiseert de afdeling Twente een lezing door M. Looy, getiteld, 'Toen het atoom nog een hypothese was'.

7/10 **Heemsteder**. Afdeling Haarlemmerland heeft Bart Ris uitgenodigd om op 8 oktober het seizoen te openen. Hij spreekt over 'Recht op Vrijheid van meningsuiting of de plicht tot debat - de filosofie van Spinoza nader beschouwd'. Het gaat over de spanning tussen de vrijheid van meningsuiting en tolerantie.

3/10 **Reformatorisch Dagblad**. In deze krant verschijnt een serie artikelen onder de titel De verdraagzaamheid voorbij, orthodoxe christenen moeten zich bezinnen op afnemende ruimte in de samenleving. 'Ouderwets, onverdraagzaam, gevaarlijk. Zo oordeelt de seculiere meerderheid in Nederland over orthodoxe christenen en hun standpunten. Wie zich niet aansluit bij de heersende moraal heeft de publieke opinie tegen en krijgt de wind van voren. De afnemende verdraagzaamheid vraagt om een reactie.' Het Dagblad behandelt vier botsingen: de orthodoxe visie op homoseksualiteit, op de schepping(sbrochure), artikel 23 en het bijzonder onderwijs en de vooroordelen jegens 'refo's, van de plaatselijke politiek in Barneveld tot verschillende media aan toe. Bij de 'tweede' botsing wordt het Verbond geciteerd in zijn reactie op de scheppingsbrochure. Het Verbond noemde deze brochure een 'typisch voorbeeld van orthodoxe overmoed'.

September

Aandacht voor de gesprekscyclus 'Praten over de dood' deze maand in:

- **Stadsblad Utrecht** (2 edities) een groot artikel waarin een interview met Sophie Hordijk die de gesprekscyclus leidt in Utrecht.
- **Weekblad Oosterhout**, 2/9
- **Postiljon**, 2/9

30/9 **SBM**, Paul Boersma, schrijft een column in het maandblad van de Besturenraad. Hij vraagt zich af waarom je (je) identiteit (zou) zoeken in het afschilderen van anderen als een gevaar. Hij meent dat Rein Zunderdorp, voorzitter van het Verbond dat doet in reactie op de twee klachten bij de Reclamecodecommissie: die vanwege de billboardtekst 'Er is waarschijnlijk geen God, durf zelf te denken en geniet van dit leven,' en de tekst van de ledenwervingsactie 'Zonder uw steun is het humanisme aan de goden overgeleverd.' De columnist valt over de onverdraagzame ondertoon en sluit zijn verhaal af met de vraag of het geluid van religies nu harder klinkt, maar nu omdat dat door de atheïsten zo wordt geponeerd.

25/9 **Stentor Veluws Dagblad**. Afdeling Noordwest-Veluwe organiseert een bijeenkomst in Ermelo over 'Verbeelding'. Jan Hein Mooren, docent aan de Universiteit voor Humanistiek gaat in op de betekenis hiervan voor de manier waarop we ons in het leven oriënteren. Gelderlander Achterhoek. Het Platform Vredesberaad Doetinchem organiseert een multiculturele middag. Het Humanistisch Verbond maakt deel uit van het Platform.

21/9 **Leeuwarder Courant** (4 edities). Piet Heemskerk neemt afscheid als secretaris van Kleurrijk Fryslân. Kleurrijk Fryslân is een afkorting van Platform levensbeschouwing in kleurrijk Friesland, waarvan ook het Humanistisch Verbond deel uitmaakt. Heemskerk concludeert dat een echte dialoog heel moeizaam is, maar het persoonlijk contact de grote winst is van een interreligieuze dialoog.

18/9 **Harlinger Courant**. Eveneens (zie ook 16/9) aandacht voor Begraafenisvereniging De Laatste Eer, waarbij ook het Humanistisch Verbond te gast is. Aanleiding voor de bijeenkomst is het 100-jarig bestaan. In de Harlinger Courant een prachtig historisch verhaal over de geschiedenis van de vereniging.

18/9 **Stentor Zutphens Dagblad**, Klaverblad (16/9) en Zutphense Koerier (16/9) een aankondiging van een discussie over religieus humanisme. Brecht Molenaar is te gast in Filmtheater Luxor en houdt een inleiding getiteld 'Humanisme per se atheïstisch?'

16/9 **Friesch Dagblad**. Een interessant artikel van predikant en geestelijk verzorger in de zorg Roger Wind. Hij gaat in op de vraag of er een meerwaarde is voor een geestelijke verzorger die namens een zendende instantie werkt, boven een geestelijk verzorger die los van een zendende instantie (kerk, religie, of Humanistisch Verbond) werkt. Hij concludeert dat de 'afnemer' van de diensten het wellicht niet zal merken, of sterker dat het misschien wel goed is omdat je mensen niet afschrikt, geen verkeerde verwachtingen wekt en mensen vaak niks meer met een religieus instituut te maken willen hebben. Toch is die meerwaarde onderzocht door de beroepsgroep in de zorg en zijn zij op vijf punten uitgekomen waaruit die zou blijken: de geestelijk verzorger verwijst naar een meer dan alledaagse dimensie, vertegenwoordigt een traditie en een gemeenschap, is een vertrouwenspersoon met geheimhoudingsplicht (ambtsgeheim), kan levensvragen herkennen en verwoorden vanuit de eigen traditie en is dienstbaar aan mens en gemeenschap.

Soester Courant, Baarnsche Courant. Vanwege haar 12^e lustrum organiseert de afdeling Soest-Baarn twee cursussen. Eerder dit jaar was dat de cursus Persoonlijk humanisme, vanaf 27 oktober start de tweede: Publiek humanisme. Aan de orde komen: de positie van levensbeschouwing in het publieke domein, de humanistische visie

op autonomie en de ondersteuning van mensenrechten en de rechtsstaat. Op de website van het Verbond is meer informatie te vinden over de cursussen, waar ze te volgen zijn en hoe je ze in je eigen afdeling zou kunnen programmeren.

Nieuwe Ooststellingwerver. Een bericht over een informatiedag van begrafenisvereniging De Laatste Eer. Hierbij zijn verschillende organisaties aanwezig die te maken hebben met uitvaartverzorging zijn daarbij aanwezig, waaronder het Humanistisch Verbond (en de humanistische uitvaartbegeleiding).

15/9 **Hengelo's Weekblad.** 'Is een humanist automatisch een kosmopoliet?' die vraag stelt en beantwoord Gerard Burger tijdens een bijeenkomst georganiseerd door De vrije gemeente van religieus humanisten en het Humanistisch Verbond in Hengelo.

10/9 **Echo van Horst,** met een standaard bericht over de activiteiten en diensten van Verbondsafdeling Limburg.

9/9 **Stentor Dagblad Flevoland, Flevopost Noordoostpolder.** Verbondsmedewerker Martijn Rozing (Programma Humanistische diensten) is te gast bij afdeling Noordoostpolder. In Emmeloord spreekt hij over 'Levenskunst'. In beide kranten aandacht voor deze lezing.

Nederlands Dagblad. In deze krant een artikel over de gevolgen van de nieuwe financiering van leraren godsdienstig en humanistisch vormingsonderwijs: het oprichten van een nieuw centrum. Dit centrum ziet toe op het verdelen van de subsidiegelden en op het waarborgen van de kwaliteit van de onderwijzers van dit type onderwijs. Verder gaat het artikel in op twee nieuwe lesmethodes.

Het Stadsblad Breda. Voor iedereen die wil praten over dood en rouwverwerking organiseert Humanitas Breda regelmatig een 'rouwcafé'. De avonden worden steeds ingeleid door iemand vanuit vijf verschillende

levensbeschouwelijke achtergronden. Op 14 september stond het humanisme centraal en verzorgde Tryntsje de Groot de inleiding. De Groot is voormalig hoofdbestuurslid en als trainer en opleider verbonden aan de Universiteit voor Humanistiek, het humanistisch vormingsonderwijs en de humanistische uitvaartbegeleiding.

De stad Amersfoort en Amersfoort NU. Humanistisch Café Eemland gaat voor de derde keer een nieuw seizoen in. Het artikel gaat in op het succes van de cafés de vorige seizoenen en een groeiend aantal betrokken bezoekers die over verschillende thema's met elkaar in gesprek gaan, zoals over mensenrechten en de rol van geestelijk raadslieden in het leger.

Doetinchems Vizier. De afdeling Doetinchem opent het seizoen met een wijnproeverij voor leden en genodigden. In hetzelfde artikel aandacht voor de maandelijkse ledenbijeenkomsten met wisselende thema's en sprekers.

8/9 **Provinciale Zeeuwse Courant, Middelburgse en Veerse Bode** (16/9). De afdelingen Walcheren, Bevelanden en Schouwen-Duiveland organiseren op 20 september een lezing getiteld 'Trots op Europa?' Socioloog en humanist Bart Peters houdt de lezing in Middelburg. In deze krant een nieuwsbericht erover.

2/9 **Soester Courant.** Groot artikel over de bijeenkomst om het 60-jarig jubileum van afdeling Baarn/Soest te vieren. In Baarns Weekblad, op 3/9. Tijdens de bijeenkomst spreken Rein Zunderdorp, Kader Abdollah en Eduard Nazarski, zie ook: 31/8

Augustus

Berichten over de gesprekscyclus Praten over de dood:

26/8 **Stentor Zwolsche Courant**, Tijdens het Humanistisch Café aandacht voor Verlichtingshumanisme. Dick Metselaar gaat in op de inperking van de vrijheid van meningsuiting onder dit kabinet. Een nieuwsbericht staat erover in deze krant. (Ook in de Peperbus)

Bredase Bode (3 edities), over de cyclus in september en oktober.

24/8 **De Swollenaer**, voor de cyclus in Zwolle in augustus, september en oktober.

6/8 **Woerdense Courant**, de cyclus staat geprogrammeerd in Woerden in september en oktober.

Overige berichten

31/8 In de **Baarnse Courant** het artikel dat eerder, begin juni ook in die krant en **Soest Nu**, over het 60-jarig bestaan van de Afdeling Baarn/Soest. Om deze mijlpaal te vieren is een bijeenkomst georganiseerd, onder anderen met de auteur Kader Abdollah, Verbondsvoorzitter Rein Zunderdorp en Eduard Nazarski, directeur van Amnesty International.

30/8 In **Skipr**, een crossmediaal communicatieplatform voor beslissers in de zorg, beschrijft Ria Stegehuis, directeur Zorgmanagement van Menzis in de vaste rubriek De werkdag van...haar werkdag. Zij heeft om 8.30u. 'een telefonisch overleg met de directeur van het Humanistisch Verbond.

27/8 **Echo van Horst**, het regelmatig geplaatste bericht over de activiteiten en diensten van het Humanistisch Verbond

26/8 **Havenloods het Zuiden**, interviewt twee 'Ridderdichters', een kring van dichters in de buurt van Ridderkerk. Eén van hen is Elly Mans-Los. Zij is ook spreekt ook als vrijwilliger van de Stichting Humanistische Uitvaartbegeleiding op uitvaarten.

25/8 **Trompetter Midweek**, 'Zingeving en leven' is de titel van een informatiemiddag voor ouderen. Veel

levensbeschouwelijke en religieuze organisaties zijn met een stand vertegenwoordigd, waaronder het Humanistisch Verbond. Tijdens de middag staan levensvragen van ouderen centraal.

05/08 **Gezinsblad Purmerend**, aankondiging van de gesprekscyclus Praten over de dood, hoe doe je dat, die vanaf 24 augustus van start gaat.

Koerier Heerenveen, portretteert Ronne Löwenstein die als funerair spreker de 'herinnering aan de overledene weer tot leven laat komen.' Löwenstein deed dit werk eerst vrijwillig bij de Humanistische uitvaartbegeleiding (HUB). Sinds anderhalf jaar is ze voor zichzelf begonnen. Ze levert exact dezelfde diensten als vrijwilligers van de Stichting HUB.

Stentor Gelders Dagblad en **Stentor Zutphens Dagblad** verhalen onder de titel 'Zin in Zutphen en kunstenaars: spraakmakende combi,' over de zoektocht van leeglopende kerken naar een nieuwe rol in de samenleving. De leden van protestantse en katholieke kerken hebben zich verenigd in 'Zin in Zutphen' en organiseren een tentoonstelling met de slogan Aan de goden overgeleverd 'met een grote knipoog naar de reclamespot van het Humanistisch Verbond'.

04/08 **Achterhoek Nieuws** en **Winterswijkse weekkrant** een artikel over de fusie van twee uitvaartverzorgers, komt ook de humanistische uitvaartbegeleiding aan de orde: 'Zo hebben we ook contacten met het Humanistisch Verbond en spreeksters bij uitvaarten die niet-gelovigen uitstekend kunnen begeleiden. (eerder ook op 28/7 in twee andere edities van deze Achterhoekse Nieuws).

Juli

31/7 **De Uitstraling**. Het thema van de rubriek Grijzer Wijzer is palliatieve sedatie. Ad Pijnenburg schrijft over een goede bekende die genoot van zijn pensioen en fanatiek fietste. Tot hij vorig jaar ineens de snelweg op fietste en niet meer wist hoe hij er gekomen was. Met hoofdpijnklachten ging hij naar de dokter. Hersentumoren. Hij wenste zelf te bepalen wanneer hij zou sterven. Euthanasie kon niet omdat hij het niet tijdig geregeld had. Hij werd geholpen met palliatieve sedatie. In het artikel komt ook het standpunt aan de orde over hulp bij zelfdoding en euthanasie: de patiënt zou meer rechten moeten hebben en de arts meer plichten. Hij constateert dat de Nederlandse samenleving grote problemen heeft met euthanasie. 'In België,' schrijft hij, 'is ondraaglijk geestelijk lijden wel reden voor euthanasie en wordt discussie gevoerd over het moment waarop men bij dementie euthanasie kan toepassen.' Omdat de patiënt wilsbekwaam moet zijn is dit lastig bij dementie. In Nederland is euthanasie bij dementie niet mogelijk, terwijl veel mensen zouden willen dat het wel mogelijk zou zijn.'

Overigens is het in Nederland wèl mogelijk euthanasie toe te passen bij ondraaglijk geestelijk lijden. Onze euthanasiewet voorziet daarin. Er moet sprake zijn van wilsbekwaamheid en ondraaglijk en uitzichtloos lijden. Samen met de NVVE strijdt het Verbond voor meer bekendheid hierover en zijn we in gesprek met psychiaters om de hulpverlening bij mensen met een duurzame doodswens, ook bij geestelijk lijden en dementie te verbeteren (SM, HV).
(eerder ook in 6 andere edities van deze krant, op 10/7 en 3/7)

30/7 **Echo van Horst**, plaatst regelmatig een bericht over de activiteiten en diensten van het Humanistisch Verbond. (Ook op 23/7 en 2/7)

29/7 **Bredase Bode** (2 edities) en **Nieuw Ginneken**. In deze kranten een artikel over Rouwcafés georganiseerd door Humanitas Breda. In een cyclus van vijf staan ze stil bij hoe vijf wereldreligies omgaan met dood en rouw. Op 14

september start met het humanisme. Te gast is Tryntsje de Groot. Zij is oud-bestuurslid van het Verbond, opleider van humanistisch uitvaartbegeleiders en is docent aan de Universiteit voor Humanistiek en leidt leraren op tot humanistisch vormingsonderwijzer.

22/7 **Postiljon**. De gesprekscyclus Praten over de dood vindt ook in Rotterdam plaats vanaf 14 oktober. In de Postiljon een artikel erover. Yarden, Humanitas, het Humanistisch Verbond en Stichting Humanistische uitvaartbegeleiding hebben samen deze cursus ontwikkeld.

15/7 in Next question van **NRC Next** de vraag van Lieven Heeremans waarom er 'God zij met ons' op de euro staat, terwijl de overheid al lang seculier is. Maite Vermeulen beantwoordt de vraag, dat daarvoor gekozen is uit historische overwegingen: deze spreuk staat al sinds 1816 op Nederlandse munten. In die tijd was een randschrift uit veiligheid verplicht: anders zouden mensen randjes van de zilveren munten af kunnen schrapen en daar geld mee verdienen. Dat de tekst er in het Nederlands stond en niet zoals tot 1795 in het Latijn was om de overwinning op de Franse bezetter te vieren. Gerrit Zalm koos ervoor deze tekst te handhaven. 'De tekst kwam er echter niet op zonder strijd. Linkse partijen waren principieel tegen. In 2001 zei het Humanistisch Verbond tegen dagblad Trouw: "Door het bestaan van God uit te dragen, handelt de regering in strijd met de in de Grondwet verankerde scheiding tussen kerk en staat. Een God waar veel Nederlanders niet in geloven, hoort in humanistische ogen niet thuis op de nationale munt." ' Zalm dacht daar dus anders over.

9/7 **Woerdense Courant**. Ook hier wordt de gespreksgroep Praten over de dood geprogrammeerd in september en oktober.

8/7 **Nederlandse Staatscourant**. In de SC een [reactie van de artsenfederatie KNMG op het interview met Rein Zunderdorp](#) eerder in SC. Voorzitter Arie

Nieuwenhuijzen Kruseman: 'De arts-patiënt-relatie moet het uitgangspunt blijven.' Hij bestrijdt datgene waarvoor Zunderdorp heeft gepleit:

- Een oplossing ligt in een verwijsplicht als artsen zelf geen euthanasie willen verzorgen;
- Uiteindelijk is de gewenste situatie dat artsen niet alleen palliatieve sedatie als normaal medisch handelen beschouwen, maar ook euthanasie.

Nieuwenhuizen: 'Euthanasie zal nooit als normaal medisch handelen gaan behoren. Het blijven exceptionele situaties, waarin nooit sprake is van vanzelfsprekendheid. (...) Je kunt een arts nooit verplichten zo'n emotioneel belastende handeling uit te voeren.' Daarnaast staan er zowel principiële als praktische problemen in de weg van een verwijsplicht. Wel zegt hij dat het niet zo moet zijn dat een afhankelijke patiënt zich overgeleverd voelt aan de eigen arts. "Dit soort situaties komt voor, maar zou niet moeten bestaan. De arts heeft geen wettelijke, maar wel een morele plicht zijn patiënt te begeleiden naar een verantwoord sterfbed." Kijk verder op de website van SC-Journalist Marloes Hooimeijer www.marloeshooimeijer.blogspot.com

3/7 In 8 edities van **Stentor Flevoland** een artikel over de cursus Praten over de dood. De gespreksgroep gaat in Zwolle van start. De cursusleiders Madzy van der Kooij en Lucienne Nowakowski worden geïnterviewd.

Juni

26/6 **Stentor Sallands Dagblad**. Wim Cioster, voorzitter van HV-afdeling Zwolle en omstreken schrijft in zijn column over vrije wil. Naar aanleiding van een ongeluk dat hij had, zet hij vrije wil af tegen noodlot en haalt het mooie Griekse verhaal van Aeschylus aan. Zijn conclusie is dat in het accepteren van het noodlot de eigen verantwoordelijkheid ligt.

25/6 **De Rozet**. Bericht over het afsluitende evenement van het project Hoop waaraan zeven Haagse Nutsscholen deelnemen. Het evenement vond - toepasselijk - plaats in museumpark Orientalis, dat beoogt te informeren over de drie belangrijkste religieuze stromingen in Europa: jodendom, christendom en islam. Het project Hoop werd ontwikkeld door Stichting HVO om kinderen om te leren gaan met culturele diversiteit. Belangrijkste opdracht voor de kinderen: dat ze moeten denken over wat er met hen zelf en met hun leefomgeving gebeurt.

Echo van Horst, plaatst een herhaald bericht over de activiteiten en diensten van het Humanistisch Verbond.

22/6 **Haarlems Weekblad**, bericht over de uitreiking van het eerste exemplaar van het boekje Liefde voor de wijsheid aan Esther Vrind-Van Praag. Esther Vrind is de zuster van Jaap van Praag, één van de oprichters van het Humanistisch Verbond. Zij krijgt het boekje uitgereikt op Wereldhumanismedag (21 juni). Het werd uitgebracht door Zorggroep Reinalda en gaat over zes filosofen, waarnaar gaanderijen in het huis zijn vernoemd, waaronder Jaap van Praag.

AD Haagse Courant. Roze Zaterdag in Den Haag (een groot gay-festival) start met een bezinningsbijeenkomst waaraan verschillende levensbeschouwelijke organisaties deelnemen. Rein Zunderdorp spreekt er namens het Humanistisch Verbond.

17/6 **Nederlandse Staatscourant**. Naar aanleiding van het persbericht dat het Verbond verspreidde over lacunes in de euthanasiewet, die aan het licht kwamen tijdens het proces tegen dhr. Schellekens, werd Rein Zunderdorp geïnterviewd door de Staatscourant. Zunderdorp pleit namens het Verbond voor een patiëntenrecht op euthanasie, als aan de wettelijke eisen is voldaan. Centraal staat de hulpvrager, niet de arts. Als een arts de hulp niet wil of kan geven zou hij verplicht moeten worden om te verwijzen. Ook zou een arts zich beter dan nu moeten motiveren bij het weigeren van euthanasie en tegen een negatieve beslissing 'in beroep' moeten kunnen. Het gaat hierbij om euthanasie bij ondraaglijk lijden, zowel fysiek als psychisch en bij beginnende dementie. Kijk verder op de website van SC-Journalist Marloes Hooimeijer www.marloeshooimeijer.blogspot.com

Apeldoorns Stadsblad. De afdelingen Arnhem en Midden-Veluwe vieren Wereldhumanisme dag met een lezingenmiddag, getiteld De kracht van de jeugd. Te gast zijn ondermeer Peter Kleijburg van Defence for Children, Marijke van Meenen van Stichting HVO en Martine Delfos.

15/6 **Nederlands Dagblad**, interviewt Jan Beijer van het Landelijk Bureau Humanistisch Vormingsonderwijs (LBHVO), over humanistisch onderwijs en de toename van vraag en aanbod vanwege de financiering: 60 % van de lagere scholen heeft subsidie aangevraagd voor het bekostigen van lessen G/HVO. 45% van die aanvragen betreft HVO.

12/6 **Stentor Deventer Dagblad**, een prachtig portret van de eigenzinnige humanist Gerard Burger. De lead van het artikel vat het kort en krachtig samen: 'De dag voor het interview heeft Gerard Burger de vijfde behandeling ondergaan van zijn chemokuur. In zijn huis in Voorstad Centrum oogt hij mager en fragiel. Zijn ogen staan vermoeid maar hij praat nog vol vuur. De Deventenaar is een intellectueel met de poten in de

samenleving, een denker én doener met een lange lijst maatschappelijke functies.'

Stentor Veluws Dagblad.

Aankondiging van een 'vervolgbijeenkomst' over 'religies en ontwikkelingshulp'. Afdeling Noordwest-Veluwe neemt de bijeenkomst voor haar rekening en vertelt over ontwikkelingshulp vanuit humanistisch perspectief.

10/6 **AD Groene Hart**, 'Scheidend Hofpoortdirecteur Jan Schnerr is tot Ridder in de Orde van Oranje Nassau benoemd', zo staat er in het artikel gelezen. De Hofpoort is een ziekenhuis in Woerden. Schnerr wordt geroemd vanwege de vernieuwingen die hij doorvoerde, zoals samenwerking met de Maartenskliniek (Nijmegen), de inrichting van een zorgpassage en een eigen apotheek. Daarnaast is hij geridderd vanwege een reeks van nevenfuncties in allerlei organisaties en zijn inzet voor het Humanistisch Verbond en de Literaire Salon.

9/6 **Hengelo's Weekblad**. De Vrije gemeente, religieus humanisten en de afdeling van het Humanistisch Verbond organiseren een bijeenkomst over 'De verhouding van intelligentie, gevoel en wil in het humanisme. Gastspreker is drs. H.T. Sie Dhian Ho, met medewerking van gitarist Pelin Zengioglu.

8/6 **Nieuwe Dockumer Courant** en **Nieuwsblad van Noord-Oost Friesland** berichten over het Sociaal Noodfonds Dongeradeel, in het leven geroepen om armoede te bestrijden. Ook de plaatselijke afdeling van het Humanistisch Verbond zit in de organisatie van het Fonds.

Baarnse Courant (5/6) en **Soest Nu (12/6)**. In Soest organiseert de 60-jarige HV-afdeling samen met Amnesty International een bijeenkomst op 22 september. Sprekers zijn schrijver Kader Abdollah en directeur van de Nederlandse Amnesty International Eduard Nazarski. Een groot artikel in de Baarnsche Courant in Soest Nu een nieuwsberichtje met een aankondiging. Lead van het artikel: Op

15 mei 1949 kwamen enkele leden van het toen nog jonge Humanistisch Verbond in Soest bijeen om een regionale afdeling op te richten. Het doel daarvan was van gedachten te wisselen en samen na te denken over sociale ethische, morele en menselijke vraagstukken.' Ook Rein Zunderdorp en Ineke de Vries zijn te gast.

3/6 **Parool**, Joyce Hes, coördinator van het Platform bescherming burgerrechten (Civil Rights Watch) verzet zich tegen de identificatieplicht bij de gemeenteraadsverkiezingen. Het Humanistisch Verbond is bij de oprichting van het Platform betrokken en maakt er ook deel van uit. Het bezwaar van Hes richt zich niet alleen tegen het experiment op zich, maar ook om de omvang (teveel gemeenten), het feit dat je er niet aan kunt onttrekken als je principieel bezwaar hebt, maar ook dat er geen evaluatie lijkt te zijn 'ingebakken' in het experiment. Bovendien zijn de stembureaus niet geïnstrueerd over wat te doen bij bezwaren, noch maken zij daar aantekeningen over.

Mei

Het Humanistisch Verbond verspreidde in mei twee **persberichten** over euthanasie en hulp bij zelfdoding (15/5 en 29/5). Aanleiding was het proces tegen Gerard **Schellekens**. Schellekens, voorzitter van Stichting Vrijwillig Leven, stond evenals de Stichting voor de rechter wegens hulp bij zelfdoding van een patiënte met een serieuze doodswens. De verpleeghuisarts wilde deze hulp niet geven waarna de patiënte en haar familie contact opnamen met SVL. Schellekens verstreekte die hulp wel. Als niet-arts overtrad hij daarmee de wet. Het Humanistisch Verbond pleitte in de persberichten voor een verschuiving van zeggenschap richting patiënt. De artsen kunnen niet verplicht worden de hulp te bieden. Wel kunnen zij verplicht worden hun keus te motiveren en door te verwijzen. De persberichten hebben geleid tot een aantal publicaties en radio-optredens:

30/5 **Het Nederlands Dagblad**

Een artikel over de straffen die werden opgelegd aan de stichting en aan dhr. Schellekens en een citaat uit het persbericht van 30/5.

29/5 **SC** (Voorheen Staatscourant) interviewt Rein Zunderdorp over lacunes in de euthanasiewet. Publicatie op 17 juni.

29/5 **Stand.café, NCRV-radio** gaat over de het proces tegen Schellekens en de stichting SVL, namens het HV is Ton Vink te gast.

25/5 **De Praktijk, Radio 1**, Rein Zunderdorp is live in de uitzending, gesprek over euthanasie, hulp bij zelfdoding en de zaak Schellekens.

18/5 **Radio Noord-Holland (RTVNH)**, interview met Rein Zunderdorp een uur lang.

16/5 **5 edities van Provinciale Zeeuwse Courant** en **7 edities van De Twentsche Courant Tubantia**.

Een bericht over de zaak en het standpunt van het HV. De koppen: 'Arts moet

weigeren euthanasie motiveren' en 'Rol arts bij euthanasie duidelijker'.

Reformatorisch Dagblad

'Taak arts rond euthanasie aanscherpen,' kopt die krant, vervolgens wordt een deel van het persbericht overgenomen.

HV in de media vanwege uitreiking Van Praagprijs 2009 aan Karin Spaink

Filosofiemagazine,

in de rubriek 'Vragen aan Nietzsche', interview met Karin Spaink met aankondiging van de uitreiking van de Van Praagprijs 2009.

HUMAN, tijdschrift,

In de nieuwe rubriek *Human Interest*: 'Opmerkelijk en tegendraads', een artikel over de Van Praagprijs voor Spaink en een aankondiging van de uitreiking, door Esther Wit.

Opzij

Agendabericht over de uitreiking, met foto.

5/5 **De Avonden,**
VPRO radio, radio 5.

8/5 **De Groene Amsterdammer**
Televisierubriek, over de Profiel uitzending van Spaink en daarbij wordt ook de uitreiking van de Van Praagprijs genoemd door het Humanistisch Verbond.

9/5 **Het Continuüm,**

Onafhankelijk digitaal tijdschrift over gender-diversiteit, 2009, 'Een echte feminist is ook een heer', door Janiek Kistemaker, interview met Spaink.

15/5 **OBA live**

Spaink te gast in het radioprogramma, gepresenteerd door Theodor Holman dat live wordt uitgezonden vanuit de Openbare Bibliotheek in Amsterdam tussen 19.00 u. -21.00u.

18/5 **Volkscrant**

Een spread in het tweede katern, 'Levenskunst is makkelijk als alles goed gaat', een artikel van Peter Giesen op grond van een interview met Spaink.

De Praktijk (Avro), radio 1
Live-interview met Spaink tussen 14.00-15.00.

Met het oog op morgen radio 1
Karin Spaink en Cox Habbema te gast tussen 23:00 en 24:00. Presentator: Max van Wezel.

19/5 **Het Parool**

Interview met Spaink door Addie Schulte: 'Ik kom als onkruid weer boven'. Op 22 mei verschijnt het zelfde artikel in 5 edities van de **Gooi- en Eemlander**.

20/5 **Trouw**

Tv vooraf, 'Karin Spaink net zo breekbaar als sterk,'over de uitreiking en de uitzending van Profiel bij HUMAN.

De Pers

'Schrijven tegen de stroom in beloond'. Een artikel over Spaink, waarin de Van Praagprijs-uitreiking en de Profieluitzending worden genoemd.

Wereldomroep

Live interview met Spaink op de radio, 12.00u.

HUMAN, televisie

Profiel, Profiel-Karin Spaink van eind 2007 is herhaald op Nederland 2, van 22:53 tot 23:25.

Mikro Gids

Aankondiging van de Profieluitzending, met verwijzing naar de uitreiking van de Van Praagprijs 'vandaag' aan Karin Spaink.

KRO Magazine

Aankondiging van de Profiel-uitzending, met verwijzing naar de uitreiking van de Van Praagprijs én een interview met regisseur Cees Overgaauw, door Peter-Jan Vermeij.

Een greep uit de sites (bijna 3700 hits op 'Van Praagprijs Karin Spaink') die het bericht over de uitreiking opnemen:

www.human.nl ; www.spaink.net;
www.parool.nl ; www.inbi.nl;
www.nieuwsbank.nl
www.bihyve.hyves.nlwww.fla.nl;
www.stupidnothings.com; www.ms-anders.nl; www.nl.wordpress.com;
www.continuum.nl; www.tijdschriftlover.nl;
www.msresearch.nl
www.gaykrant.nl; www.literatuurplein.nl;
www.borstkanker.nl; www.gobi.nl;
www.inspirerendleven.nl;
http://nl.wikipedia.org/wiki/Karin_Spaink;
www.homogroep.nl

Overige berichten in mei

29/5 **Volzin**

In Volzin een artikel over Jubilee Campaign tegen onrecht. Jubilee Campaign is een christelijke mensenrechtenorganisatie, die een zesweekse campagne startte om aandacht te vragen voor onrecht. Op de website van de campagne verschenen interviews, columns, cartoons, kunst, muziek en een interactief deel. Volgens Alexander Pechtold, één van de geïnterviewden maken christenen geen verschil wat betreft rechtvaardigheid. De hoge C-factor van het huidige kabinet is nauwelijks van invloed op het rechtvaardigheids-gehalte van het overheidsbeleid zo liet hij weten. In het stuk verschijnt ook een citaat van Jeanette Stavinga Visser, toen nog voorzitter van de afdeling Groningen van het Humanistisch Verbond: "Er zijn ontzettend veel overeenkomsten tussen gelovige en ongelovige mensen."

27/5 **De Groninger Gezinsbode**
D66 afdeling Groningen houdt een bijeenkomst in de zaal van het Humanistisch Verbond afdeling Groningen. Een agendabericht.

Privé

In een exclusief interview met Arjan Ederveen zegt hij dat hij in een mindere periode ook het Humanistisch Verbond een voorstel heeft gedaan voor een psychologieprogramma voor televisie. Ook dat ging niet door.

23/5 **Stentor Veluws Dagblad**
Agendabericht over een afdelingsbijeenkomst het CODA te Apeldoorn, met als thema 'Zingeving en verbeelding'. Op 22/5 ook in **Stentor Apeldoornse Courant**, in **Stentor Verluws Dagblad ed. Epe-Vaassen** en op 20/5 in **Apeldoorns Stadsblad**.

22/5 **Echo van Horst**

Vast bericht over activiteiten en diensten van het Humanistisch Verbond afdeling Limburg.

20/5 **Deventer Post**. Eens per Maand houdt afdeling Deventer op zondagmiddag Humanistisch Café. Op 17 mei is het thema humanisme in Uruzgan en spreekt humanistisch raadsman Gerjos Hengelaar over zijn ervaringen in het oorlogsgebied. Op 15/5 ook in **Stentor Deventer Dagblad**.

20/5 Afdeling Amsterdam en het Humanistisch Verbond hebben tijdens een bijeenkomst over privacy een nieuw privacyplatform opgericht: Civil rights Watch. Initiatiefnemer is Joyce Hes. Er is veel aandacht voor in de pers. Joyce Hes is te gast bij **Netwerk**. Ook Ineke de Vries (directeur HV) spreekt op de **radio (BNR)** en wordt geïnterviewd voor **Nederlands Dagblad** op 20/5. Hierin legt Ineke de Vries uit waarom het platform zo belangrijk is en hoe weinig mensen weten over (gebrek aan) privacy. Op 18/5 een artikel erover in **Sp!ts**.

13/5 **Nieuwsblad van Noord-Oost Friesland**. In Dongeradeel zijn verschillende organisaties betrokken bij armoedebestrijding. Ook is er een stichting opgericht die een fonds beheert waarop armen een beroep kunnen doen. Naast de Diaconie, De Arme Kant, Werkgroep Stille Armoede en de FNV maakt ook het Humanistisch Verbond deel uit van de stichting. Een groter artikel verschijnt erover in **Friesch Dagblad** diezelfde dag.

De Stad Amersfoort. Elke derde donderdag van de maand organiseert de afdeling Eemland een Humanistisch Café. Op 21 mei is Henk van Tilburg te gast en spreekt dan over de kruisbestuiving van inspiratie tussen beeldende kunst(enaars) en muziek (componisten) en tekenfilms en muziek. In De Stad Amersfoort een artikel en aankondiging ervoor.

Zutphense Koerier

Wonen bij dementie staat op het programma van een gezamenlijke bijeenkomst van Humanistisch Verbond en Alzheimer Zutphen. De centrale vraag is: 'Kan je iemand die de ziekte van Alzheimer heeft beter in kleinschalige wooneenheden onderbrengen of in de klassieke grootschalige huisvesting? Op

9/5 ook in **Stentor Zutphens Dagblad** en op 6/5 in **Zutphense Koerier**.

12/5 **Hengelo's Weekblad**

Samen met Vrije gemeente van religieus humanisten organiseert het Humanistisch Verbond afdeling Hengelo een bijeenkomst over muziek en natuur.

11/5 **Reformatorisch Dagblad**

Een artikel over het bijbelse gehalte van de legerpredikant, of eigenlijk het vermeende gebrek eraan. C.S.L. Janse meent dat de sociale functie van legerpredikanten niet genoeg is en dat de meeste legerpredikanten te weinig binding hebben met de gereformeerde belijdenis. "Hebben geestelijke verzorgers ook een wezenlijk boodschap (dat wil zeggen een Bijbels verantwoorde boodschap) in het aangezicht van de dood? Dat kan van legerimams, aalmoezeniers en humanistische raadslieden niet gezegd worden." De boodschap is dat de krijgsmachtpredikanten die bijbelse boodschap ook ontbreekt.

Stentor Apeldoornse Courant

Schrijft een artikel over de Gote Kerk in Apeldoorn die zich spontaan 'ontpopte als opvangcentrum', na de ellendige gebeurtenissen in Apeldoorn op koninginnedag. De teneur van het stuk is dat deze rol past bij de wens van deze kerk om meer zichtbaar te worden. Dat vindt ook Ali Wolves, bestuurslid van de afdeling Apeldoorn. Zij wil dan ook een eigen opvangende rol spelen als zich een crisis voordoet in Apeldoorn.

6/5 **Culemborgse Courant**

'Lintje voor vier Culemborgers,' kopt de krant. Eén van hen is Hans Kaiser, die als spreker namens het Humanistisch Verbond 18 jaar lang uitvaarten begeleidde.

1/5 **Stentor Sallands Dagblad, 9 edities**

Janneke Meijer, lid van het Humanistisch Verbond schrijft de bezinningscolumn, over 'echt contact' met haar moeder. Dat gebeurde pas toen zij werd opgenomen in een verpleeghuis. Nadat zij het moeilijke contact bijna helmaal verbrak met haar

moeder met de woorden dat zij geen zin meer had om naar haar gezeur te luisteren en ging vertrekken, tenzij ze er een gezellige middag van zou maken, draaide haar moeder 'als een blad aan een boom'. Ineens kon ze wel gezellig zijn en belangstelling tonen voor haar dochter.

April

30/4 **AD Utrechts Nieuwsblad**

De jaarlijkse lintjesregen krijgt een prominente plek in deze krant. Onder de nieuwe leden in de Orde van Oranje Nassau is H. Kaiser, die 'als lid van het Humanistisch Verbond achttien jaar lang spreker is geweest bij begrafenissen en crematies. In die periode betekende hij veel in de rouwverwerking van een groot aantal mensen.'

29/4 **Gelderlander**

Een agendabericht over een bijeenkomst in Veenendaal, georganiseerd door de afdeling Griffvallei. Titel: Had Marx toch gelijk? De inleiding is van Nijmeegse socioloog en humanist Bart Petersen, eerder ook in diezelfde krant, 28/4 en 27/4. Een groter artikel verscheen op 22/4 in Rijnpost woensdag.

23/4 **Kontakt, Puttens Weekblad, 22/4, Ermelo's Weekblad, 22/4, Harderwijker Courant, 22/4 en Stentor Veluws Dagblad 17/4**

kondigen een bijeenkomst aan georganiseerd door de afdeling Noordwest Veluwe. Rob Beute, bestuurslid van die afdeling 'neemt belangstellenden met behulp van een fotoshow, mee op één van zijn reizen naar Indonesië.' Hij vertelt onder meer over de religies van dat land en leidt een discussie over zin en onzin van ontwikkelingshulp.

22/4 **Trouw**

Opiniestuk van hoofdbestuurslid Rob Buitenweg, over de VN-Mensenrechtenraad. Eerste aanleiding was de door de Raad aangenomen resolutie (initiatief van Pakistan) om het lasteren van religies te verbieden. Het gevaar daarvan is dat religiekritiek ten koste van de vrijheid van meningsuiting prevaleert en dat met een verwijzing naar een dergelijke resolutie interne religiekritiek kan worden bestraft. Tweede aanleiding was de VN-conferentie tegen racisme, waar eenzelfde problematiek speelde. Ook hier werd geprobeerd critici van godsdiensten (lees islam) de mond te snoeren. Nu leverde dat een boycot van

een aantal landen op, waaronder van Nederland. Buitenweg is van mening dat Nederland in de persoon van de minister van Buitenlandse Zaken, Verhagen wel naar de VN-conferentie had moeten gaan, om te strijden voor de vrijheid van meningsuiting, van godsdienst en levensovertuiging en tegen discriminatie.

20/4 **Leeuwarder Courant**

'Gemoedelijk debat over ongrijpbaar geweld' kopt deze krant, 'Korte lontjes, botsende beschaving, oorlog en terreur,' het zijn deze thema's die centraal staan in de tweede Nacht van de Filosofie Fryslân. Deze filosofienachten blijken een enorm succes te zijn en er komen 'massaal' bezoekers op af. In vier zalen konden de bezoekers luisteren naar filosofen, kunstenaars, in debat gaan en genieten van muziek en poëzie. Enkele gasten: Hans Achterhuis, Paul Cliteur en Bas Haring. Organisatoren: Tresoar, de Friese bibliotheken, Selexyz De Tille, het Humanistisch Verbond, de School voor praktische Filosofie, kunstenaarscollectief VHDG en de Leeuwarder Courant. Eerder ook aankondigingen: in drie edities van Leeuwarder Courant, 16/4 en Huis aan Huis Leeuwarden, 15/4.

18/4 **Stentor Deventer Dagblad**

Aankondiging van de cursus 'Persoonlijk humanisme'. De cursus die is ontwikkeld door het Humanistisch Verbond wordt door verschillende afdelingen geprogrammeerd, waaronder de afdeling Deventer. Eerder ook aangekondigd in Deventer Post, 15/4.

15/4 **Gezinsblad Assen**

Platform Levensbeschouwelijke Organisaties is opgericht in navolging van een dergelijk initiatief in Groningen. Doel van het platform is 'het stimuleren van de wederzijdse ontmoeting en het organiseren van activiteiten om de sociale verbinding in de lokale samenleving te bevorderen.' Voor het eerst houdt het platform een open dag, waarbij zeven instellingen, op loopafstand hun deuren openen. De diversiteit is 'enorm groot': van humanisten tot de Soefibeweging. Het ideaal van het Platform: de rijke verscheidenheid van de Asser

samenleving weerspiegelen. Velen doen al mee zoals Het Apostolisch genootschap, Het Humanistisch Verbond, drie moskeeën, de Rooms Katholieke parochie, het Leger des Heils, de Molukse kerk en de Soefibeweging.

15/4 **Zutphense Koerier**

Aankondiging van een ontmoetingsbijeenkomst op 19 april, onder leiding van stadsgids Rob Rademaker. Na een rondwandeling is er gelegenheid met een hapje en een drankje over het humanisme te praten.

15/4 **Middelburgse & Veerse Bode**

Tussen de verschillende activiteiten, lezingen en bijeenkomsten, staat de lezing 'Conflicthantering, de kunst van het omgaan met tegenstelling' genoemd. De lezing wordt op 19 april gehouden door Lonny Kwakernaak en Charles Luijten en is georganiseerd door het Humanistisch Verbond. Eerder ook aangekondigd in De Faam Middelburg, 8/4

15/4 **Amersfoort NU**

John Brobbel is te gast als spreker tijdens het Humanistisch Café in Amersfoort. Hij spreekt over 'Levenskunst' en gaat in op de vragen: Bepalen we zelf ons leven? Of wordt ons leven voor ons bepaald? Kunnen we ons leven inrichten zoals we zelf willen of is dat een illusie? En welke rol speelt onze levensinstelling? Het Café is op 16 april. Hetzelfde bericht is te lezen in **Bunschoten NU**, een eerdere uitgebreide aankondiging stond in **De Stad Amersfoort**, 8/4

14/4 **Hengelo's weekblad**

De millenniumdoelen van de gemeente Hengelo staan centraal tijdens een bijeenkomst in Hengelo op 19 april. Ellen Prent spreekt over de morele plichten van rijke landen. De organisatie is in handen van de Vrije Gemeente van religieus humanisten en het Humanistisch Verbond.

10/4 **Gay Krant**

Column van Rob Tielman. Hij schrijft over de zin van een onderzoek naar de behoefte aan woonvoorzieningen voor homo/lesbische ouderen, onder de titel Vrolijk oud worden. Hij herinnert zich zijn

bezoeken aan bejaardenhuizen toen hij voorzitter was van het Verbond in de jaren 70. Opvallend noemt hij dat toen weinig ouderen voor hun geaardheid uitkwamen. Hij roept homoseksuele ouderen echter op hun stem te laten horen over hun behoeftes aan voorzieningen, zodat als de tijd daar is zij een keus kunnen hebben. Het onderzoek noemt hij 'belangrijk'.

8/4 **Soest NU**

Kunsthistoricus Paul Bröker houdt een lezing getiteld 'Vincent van Gogh en François Millet, over de zwoegende boer als metafoor voor het leven.' Met dia's. De bijeenkomst op 14 april is georganiseerd door de afdeling Soest-Baarn.

8/4 **Zutphense Koerier**

'Kerken Zutphen voelen zich aan de goden overgeleverd' is de titel van een stuk over een bijeenkomst van een aantal kerken in Zutphen. "Met een knipoog naar het radiospotje van het Humanistisch Verbond, luidt de titel dit jaar 'Aan de goden overgeleverd'."

8/4 **Bolswards Nieuwsblad**

Kleine aankondiging van een afdelingsbijeenkomst in Sneek. Het Humanistisch Verbond heeft A.M. Steegstra uitgenodigd een diapresentatie te geven van haar reis door voormalig DDR en Polen.

8/4 **Bergens Nieuwsblad en De Duinstreek**

De afdeling Alkmaar organiseert op 15 april in Bergen een publieksbijeenkomst over de film Mag ik dood van Eveline van Dijk. Zij vertonen de film en vervolgens gaan psychiater Ardaan de Boer, counselor Ton Vink, humanistisch geestelijk verzorger Freek Boon en directeur van het Humanistisch Verbond Ineke de Vries in debat over (gebrek aan) hulp bij zelfdoding aan chronisch psychiatrisch patiënten. In beide kranten een uitgebreid artikel over deze bijeenkomst.

1/4 **Groninger Gezinsbode**

Aankondiging van de het Groningse Platform Religie en Levensbeschouwing.

Ook Het Humanistisch Verbond is erbij betrokken en houdt open huis.

1/4 ***Het Stadsblad Breda***

Opnieuw organiseert Humanitas de gesprekscyclus 'Praten over de dood: hoe doe je dat?' Een cursus, waarbij de deelnemers praten over thema's als de dood in onze samenleving, levensbeschouwing en de dood, kinderen en dood en sterven en stervensbegeleiding. De cursus is ontwikkeld door Humanitas, Yarden, het Humanistisch Verbond en Stichting Humanistische Uitvaartbegeleiding.

Maart

30/3 **Baarnsche Courant**

De afdeling Soest-Baarn organiseert op 14 april een lezing over 'Vincent van Gogh en Jean-François Millet, over de zwoegende boer als metafoor van het leven.' Paul Bröker geeft de lezing.

24/3 **Nederlands Dagblad**

Het HV geeft een reactie op de vraag of wij in Nederland naar voorbeeld van Epstein in Amerika een 'godloze' kerk willen stichten. Zunderdorp noemt het een mooi initiatief van Epstein zoets in de USA te stichten, al zou hij niet kiezen voor kerkelijke terminologie en werkvormen. In Nederland is het humanisme 'al aardig goed geformuleerd.'

21/3 **8 edities** van dezelfde regionale kranten, zie 20 en 21/3 in Noord-Holland plaatsen een artikel van Annalaura Molducci: 'Luister naar doodswens van patiënt', 'Mag ik dood' biedt handvatten voor psychiaters. Molducci schrijft het naar aanleiding van het minisymposium in Haarlem over de film, georganiseerd door de HV-afdeling Haarlemmerland samen met de NVVE. Rein Zunderdorp en Petra de Jong (NVVE) worden ervoor geïnterviewd.

20 en 21/3 In 29 edities van regionale kranten als de **Stentor, Noordhollands Dagblad IJmuider Courant, Haarlems Dagblad, Leidsch Dagblad en Gooi en Eemlander** een artikel van Jelle Boonstra over de atheïsme campagne. Aan het woord is Dick Metselaar. Hij legt uit wat beoogd wordt met de campagne: Eigenlijk was die bedoeld voor de overheid: wordt neutraler. Want? 'Het kabinet werkt voor alle gezindten, maar de ongelovige zien ze niet staan. Onterecht, we zijn de meerderheid,' aldus Metselaar. Dick Metselaar is actief HV-lid en mede-initiator van de campagne.

20/3 **Nieuwsblad van Noord-Oost Friesland**

Een verslag van de bijeenkomst van Vrijzinnig Gelovigen. Spreker is Folkert

Boersma, sinds 3 jaar bestuurslid van de afdeling Fryslân, over *Wat is humanisme*.

19/3 **Friesch Dagblad**

Met de titel *Humanisten en gelovige verspillen energie*, schrijft Theo Brand over de discussie tussen humanisten en gelovigen met teksten in de openbare ruimte. Hij vindt het verspilde energie en pleit ervoor dat zij zich gezamenlijk inzetten voor een betere wereld.

18/3 **Bennekoms Nieuwsblad**

Aankondiging van een bijeenkomst van de afdeling in hun jaarthema Globalisering en Duurzaamheid. Twee `gasten: Marian van Deurzen (milieuadviseur) en Trees van Dijk (milieuambtenaar) spreken over praktische mogelijkheden om bij te dragen aan duurzaamheid.

Gezinsblad Purmerend

Aankondiging van de cursus Praten over de dood (POD) in Purmerend.

14/3 **Nederlands Dagblad**

In Nederlands Dagblad (opnieuw) aandacht voor de atheïstische reclamecampagne *Er is waarschijnlijk geen God*. In één artikel een interview met Floris van den Berg, het andere gaat over de woede van de atheïsten omdat de poster niet op bussen mag worden geplaatst. Het HV wordt als partner genoemd als er een zaak wordt aangespannen tegen reclamebureau CBS/Outdoor, verantwoordelijk voor de reclame-uitingen op en in bussen.

Haarlem dit Weekend

Aankondiging van de bijeenkomst georganiseerd in Haarlem over hulp bij zelfdoding aan chronisch psychiatrisch patiënten met een doodswens.

11/3 **Deventer Post**

Aankondiging van Het maandelijks humanistisch café in Deventer. Op 15 maart staat de vraag centraal of het leven draait om vermaak of het winnen.

Brabants Dagblad (11 edities)

In een ingezonden brief adviseert Joep Beliën Marc Mulders een 'volgende stap te zetten consequent te zijn en lid te

worden van het humanistisch verbond (...). Mulders heeft de rooms-katholieke kerk de rug toegekeerd.

10/3 **Trouw**

Is ook het humanisme aan de goden overgeleverd? In dit artikel gaat Ilse Vooren in op verschillende visies en houdingen binnen het humanisme ten aanzien van religie. Rein Zunderdorp verwoordt het standpunt van het Humanistisch Verbond. Humanisten gaan uit van de menselijke verantwoordelijkheid en doen geen beroep op openbaringen. Dat kan samengaan met religiositeit. Veel humanisten baseren zich op een niet-godsdienstige levensovertuiging. 'Godsdienst bestrijden we niet. Maar wanneer groeperingen of bijvoorbeeld politieke partijen zich in hun opvattingen stellig op de bijbel beroepen, laten we wel kritische geluiden horen', zegt Zunderdorp in dat artikel. Andere humanisten die aan het woord komen zijn: Joachim Duyndam, Floris van den Berg en Brecht Molenaar.

6/3 **Stentor Zwolse Courant (7 edities)**

Ab Scheper filosofeert over het thema vrede. Het stoort hem dat vele religies uit naam van vrede oorlog voeren. Wat hem stoort is dat 'wij' vrede met de mond belijden maar er geen inhoud aan weten te geven. Hij vindt dan ook dat doel en middelen van bijvoorbeeld vredesoperaties altijd getoetst moeten worden aan de algemene criteria van menselijke waardigheid.

Sp!ts

Sven de Jong bespreekt de folder *Evolutie, zo zit het*, dat diezelfde dag verschijnt. Het Humanistisch Verbond wordt genoemd als één van de organisaties waarbij de folder als een rode lap op een stier werkt.

5/3 **Trouw**

Emiel Hakkenes legt Rein Zunderdorp langs de Calvinistische meetlat. Zijn C-factor is 36%.

4/3 **Arnhemse Koerier**

'Dilemma's rond het zelfgekozen levenseinde' is het thema van drie

bijeenkomsten georganiseerd door de afdeling Arnhem e.o. Een dag later op 5/3 een groter artikel in de **Gelderlander**. Tijdens de eerste bijeenkomst wordt de film *Mag ik dood* vertoond, tijdens de tweede de film *Voor ik het vergeet*. Tijdens de laatste bijeenkomst wordt gesproken over de wilsbeschikking.

Zutphense Koerier

Ook Afdeling Zutphen organiseert een bijeenkomst over dit thema, getiteld *Pil van Drion en euthanasie*. Mr R. de Leeuw van de NVVE houdt een inleiding. Ook worden beelden vertoond uit het TV-programma EenVandaag over een man, ruim in de tachtig die ervoor kiest om op waardige wijze vrijwillig zijn leven te beëindigen.

Stad Wageningen

Professor Michiel Korthals is te gast bij afdeling Wageningen. Hij houdt een lezing over de ethische aspecten rond voeding, voedingsproductie en landbouw in onze Global World. In deze lezing toont Korthals aan hoezeer de betekenis van voeding en landbouw en de ethische aspecten van voeding zijn onderschat. Mede daardoor is de kloof ontstaan tussen productie en consumptie van voeding. Ook in Bennekoms Nieuwsblad en Ede-Stad. Op 10/3 ook in de Gelderlander.

3/3 In **AD Rotterdams Dagblad (4 edities)** heeft eerder een oproep gestaan voor nieuwe sprekers bij uitvaarten. Elf mensen geven eraan gehoor. Als zij doorstromen na het lezen van het informatiepakket, 'krijgen (zij) een professionele opleiding van het Humanistisch Verbond.'

Winterswijkse Weekkrant

Aankondiging van een lezing van Dolf Meijler, voorzitter van de afdeling Winterswijk en omstreken. De lezing gaat over stromingen in het humanisme. Ook in Achterhoeks Nieuws. Op 6/3 ook in Gelderlander Achterhoek.

Hengelo's Weekblad

De Vrije Gemeente van religieus humanisten en het Humanistisch Verbond verzorgen de lezing (Re)migratie uit

Indonesië, de grootste culturele minderheid in Nederland. In het Weekblad een nieuwsbericht.

1/3 ***Alkmaar op zondag***

Humanitas organiseert namens de POD, Humanistisch Verbond, Humanitas, Yarden en Stichting Humanistische Uitvaartbegeleiding de cursus Praten over de dood. De cursus bestaat uit 7 bijeenkomsten.

Februari

28/2 **Stentor Gelders Dagblad**
Humanisten praten over De pil van Drion. Het artikel beschrijft een bijeenkomst van de afdeling Deventer. Het thema is Waardig levenseinde. R. de Leeuw van de NVVE houdt een inleiding getiteld 'De pil van Drion, euthanasie zonder arts?'

Het Humanistisch Verbond reageert met een persbericht op de 'scheppingsbrochure',: Schepping of evolutie. Wat geloof jij? Er is veel aandacht voor in de media een overzicht van reacties waarbij HV genoemd/geciteerd wordt:

- **Leeuwarder Courant**, 3 edities
- **Gelderlander Achterhoek**, 13 edities
- **Volkskrant**, 25/2 (ingezonden brief)
- **Volkskrant**, 24/5, artikel
- **Telegraaf**, 24/2
- **NRC Next**, 24/2
- **Friesch Dagblad**, 24/2
- **Nederlands Dagblad**, 24/2
- **Barneveldse Krant**, 24/2
- **Leeuwarder Courant**, 4 edities, 24/2
- **Noordhollands Dagblad**, 8 edities, 24/2
- **Gooi- en Eemlander**, 8 edities, 24/2
- **Dagblad van het Noorden**, 8 edities, 24/2

28/2 **Happinez** in de rubriek Geloof, hoop en liefde een interview met Femke Halsema aar aanleiding van haar boek 'Geluk'. In de eerste alinea van het stuk vertelt ze dat ze lid is van het Humanistisch Verbond, 'echt uit overtuiging'.

27/2 **De Twentsche Courant Tubantia**
Hoe staat het met religie? Het artikel verwijst naar een programma van een live discussieprogramma uitgezonden door de Omroep Almelo. Aan het programma werkt Joke van Gelder van het Humanistisch Verbond mee.

26/2 In België overlijdt een bekende humanist: Jaap Kruithof. Het HV maakt er een bericht over op de website. De Belgische kranten **De Morgen**, **De Standaard**, **Het Nieuwsblad België** staan uitgebreid stil bij leven en denken van deze humanistisch denker.

25/2 **Peperbus**

In wijkcentrum Holtenbroek kunnen geïnteresseerden kennismaken met verschillende levensbeschouwingen en religies. Ook humanisten zijn vertegenwoordigd.

De cursus Praten over de dood, ontwikkeld door Humanitas, Yarden, Humanistisch Verbond en stichting Humanistische uitvaartbegeleiding, wordt door het hele land gegeven. Veel lokale media besteden daar aandacht aan. Een overzicht van de maand februari:

- **De Twentsche Courant Tubantia**, 24/2
- **Witte Weekblad ed. Edam/Volendam**, 18/2
- **Koerier Heerhugowaard**, 18/2 een 11/02
- **Delft op Zondag**, 15/2
- **Hart van Holland ed. Zevenhuizen**, 11/02

21/2 **Stentor Apeldoornse Courant**
Humanistisch Verbond afdeling Apeldoorn organiseert zes woensdagen achter elkaar de cursus 'Denkprykkels, filosofie in fragmenten.' Filosoof Dick Kleinlugtenbelt geeft de cursus. In de krant een agendabericht.

19/2 **Sneeker Nieuwsblad**

Familierecht, daarover gaat een bijeenkomst van de HV-afdeling Sneek. Kandidaat-notaris Postma houdt een lezing. Een agendabericht. Eerder ook in Wijd en Zijd, 18/2

20/2 **Nederlands Dagblad**

Het Darwinjaar is aanleiding voor verschillende artikelen in deze krant. Nu wordt in de rubriek uit de schappen een twee wetenschappelijk tijdschriften en Human bekeken op artikelen over (de

status van) wetenschap. Instemming bestaat met het Human-artikel over klimaat als religie, dat we 'helemaal niet in een gesecculariseerde wereld leven. De mens is door en door religieus. Als je de ene vorm van religie onderdrukt, dan komt hij in een andere vorm weer tevoorschijn. Ofwel: het klimaatdebat kent geen pardon voor wetenschappers die theorieën over de opwarming in twijfel trekken. Er is sprake van censuur en verkettering.' Tjirk van der Ziel is ook blij met een andere, 'eerlijke' constatering van Human als er gewaarschuwd wordt voor het 'extremistisch potentieel' van religies, zowel van christendom als islam. Maar wij seculieren zouden volgens datzelfde Human-artikel niet geschikt zijn die religies in toom te houden, omdat het communisme, fascisme en kapitalisme de laatste eeuwen laten zien dat seculieren over een gelijk 'indrukwekkend vurig potentieel beschikken'. De enige remedie is dan ook volgens het Nederlands Dagblad, 'met elkaar in gesprek te blijven.'

Stentor Veluws Dagblad

Ruud van Sijl, oud-medewerker van het Verbond en humanistisch raadsman bij justitie spreekt op uitnodiging van afdeling Noordwest-Veluwe. Hij buigt zich over de vraag of gesprekken met de geestelijk raadsman gedetineerden helpen terugval en herhaling te verminderen of zelfs te voorkomen. Het wordt 'uitgelicht' in de agenda van der krant.

Ook in **Kontakt ed. Ermelo**, 19/2 en **Ermelo's Weekblad**, 18/2

17/2

In 2 edities van **AD Dordtenaar** een oproep voor het werven van vrijwillige uitvaartbegeleiders voor de stichting HUB

5 edities van **AD Rotterdams Dagblad** kondigen de Profieluitzending Creator van Geluk aan van HUMAN. Het is het tv-portret van Hans Becker 'als onstuitbaar boegbeeld van Humanitas'.

14/2 **NRC-Handelsblad**

Plaatst een reactie van Rein Zunderdorp op het artikel van Ger Groot in diezelfde

krant op 9/2 herhaald in NRC-Next op 14/2 "O God, worden atheïsten nu ook achterlijk? Waren we eindelijk af van de religieuze reclame, komen er atheïstische busslogans voor terug."

Zunderdorp (namens het Verbond) vindt dat in een Europa met in Rome een herleving van het Concordaat van 1929, een humanistische boodschap waarin de basis van dogma's wordt aangevallen en wordt opgeroepen zelf na te denken, slechts een bescheiden begin (is) van een lange weg naar een beschaafd Europa.

13/2 **Flevopost Dronten**, 3 edities

'Ik streef de humanistische levenskunst na, Humanisme is zelf denken, samen leven.' Een mooi portret van afdelingsvoorzitter Noordoostpolder Jan Mulder. Mulder beschouwt zichzelf, net als zijn vader als agnost en breekt een lans voor levenskunst: 'Dit leven is het. Ik streef de humanistische levenskunst na.

Het leven is zo waardevol dat je het niet zomaar voorbij mag laten gaan, maar je moet proberen er een "kunstwerk" te maken.' Hij put daarbij uit allerlei inspiratiebronnen. Aanleiding is de lezing van Ineke de Vries bij die afdeling getiteld 'Humanisme een levensbeschouwing met toekomst.' Deze lezing wordt bij het artikel aangekondigd.

Een dag eerder werd de bijeenkomst ook aangekondigd in **Noordoostpolder Dinsdag en Donderdag**, 12/2

12/2 **De Pers**

Journalist Marcel van Engelen was aanwezig bij het symposium op Darwin Day. Met kennis van die dag en gevoed door het debat over de scheppingsbrochure en de stickeractie, schreef hij voor De Pers Het Darwinisme in vijf misvattingen.

11/2 **Amersfoort NU**

Afdeling Amersfoort organiseert een humanistisch café met als thema 'Ecrasez L'infame: 'verpletter het schandelijke.' Met deze leus bestreed vrijdenker Voltaire het bijgeloof. Voltaire nam zeer fel stelling tegen elke vorm van intolerantie, godsdienstig fanatisme en geestelijke bekrompenheid. Historicus Jos de Wit gaat in op het belang van Voltaire voor de

ontwikkeling van het humanistische gedachtegoed. In Amersfoort NU een uitgebreide vooraankondiging.

11/2 **Goudse Post**

Een aankondiging van filmvertoning van 'Mag ik dood' gevolgd door debat in Gouda op 22 feb. Georganiseerd door de afdeling.

De Faam ed.Middelburg – Veere

Agendabericht: de afdeling organiseert een bijeenkomst over de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens. Gastspreker is mevrouw M.Meijer. (Martha Meijer is van Aim for Human Rights)
Een iets uitgebreidere aankondiging hiervan in Provinciale Zeeuwse Courant, 10/02

10/2 **De Twentsche Courant Tubantia**

Agendabericht: bijeenkomst over het voortgezet onderwijs, met een inleiding van lerares Truus van den Broek. Eerder ook in Huis aan Huis Enschede, 4/2.

9/2 **NRC Handelsblad**

Ger Groot (filosoof) vindt 'reclamecampagne (...) ware atheïst onwaardig. De ongelovige in mij zou het waarderen zich niet te hoeven schamen voor zijn medestanders.' Het atheïsme wordt in de huidige propagandaoorlog opgezadeld met de achterlijkheid die de gemiddelde gelovige reeds van zich af heeft geschud zo betoogt hij.

7/2 Naar aanleiding van Darwin Day (8 feb) schrijft Herman Philipse op verzoek van het Verbond een opiniestuk voor **Trouw** en betoogt dat de moraal niet verdwijnt door de evolutietheorie. Hij is één van de sprekers op het symposium georganiseerd door de Verlichtingshumanisten en het HV.

5/2 **Trouw**

Elma Drayer schaaft zich, vooral na de glimlachwekkende Kamervragen van de SGP, achter de atheïstische buscampagne.

4/2 **Havenloods Groot Feyenoord**

Artikel over het door de afdeling Rotterdam-Rijnmond georganiseerde debat over veiligheid en privacy op 11 feb. De lokale overheid zoekt de grenzen van veiligheidsbeleid, maar wat is met het oog op privacy toelaatbaar?

4/2 **Actief en Drachtser Courant**

Kondigen een gezamenlijke activiteit aan van de plaatselijke afdeling van het HV en Humanitas. Het is een muzikale avond met een optreden van Poco a Poco.

Almere deze week

Bericht over de jaarlijkse Ashoera Dialoog. Dit jaar was Wilma Reinders namens het Humanistisch Verbond aanwezig. Op de salonboot 'Prins van Oranje', waren vertegenwoordigers van verschillende levensbeschouwingen en religies aanwezig voor dialoog over 'verbroedering van religies'. In het artikel: 'Ook hield Wilma Reinders namens het Humanistisch Verbond, als enige niet-religieuze, een ontroerend betoog over hoe culturen kunnen samenkomen met Noach's pudding als voorbeeld. Reinders: "Van de meest uiteenlopende ingrediënten kan je toch één pudding maken."

Januari

31/1 **Volkskrant**

Gesprek tussen Maarten en Frank Meester over humanisme, humanisten en humanistici. Aardige dialoog over verschil tussen humanisten, humanistici en leden van het Verbond. Aanleiding is de jubilerende Universiteit voor Humanistiek. Hieruit blijkt vooral dat humanisten zich duidelijker als humanist moeten profileren en niet bijvoorbeeld als levenskunstenaars en zich verre moeten houden van zweverigheid

30/1 **AD Utrechts Nieuwsblad**, 3 edities De UvH viert haar 20-jarig bestaan. Met een artikel, een aantal citaten van enkele studenten en een mooie foto staan deze kranten stil bij dit jubileum.

Artikelen/columns naar aanleiding van de buscampagne

30/1 **AD**, 19 edities, column van Jerry Goossens, getiteld atheïsme is moeilijk aan de man te brengen. Hij betoogt dat atheïsten ook weinig lokkertjes hebben: (...) geen hiernamaals, verlossing of troost. Alleen de prozaïsche boodschap dat het leven eindig, zinloos en ongeregisserd is." Over de HV-radiospot schrijft hij: "Nog even en ze organiseren een wekelijkse bijeenkomst waarbij alle humanisten en atheïsten onder leiding van een Richard Dawkins-exegeet hun ongeloof belijden. We zullen hem op de hoogte houden van het Levenskunstproject.

29/1 **Reformatorisch Dagblad**, hoofdredactioneel commentaar, zoals te verwachten een beetje zuur.

27/1 In 16 edities van het **AD**, interview met Floris van den Berg die zegt dat de buscampagne niet gaat om mensen op de kast te jagen, wèl om hen aan het denken te zetten. Het Verbond steunt de campagne.

24/1 **Nederlands Dagblad**, groot nieuwsartikel over de campagne. Rein Zunderdorp wordt genoemd als lid van het comité van aanbeveling.

29/1 **Echo van Horst**

In 2 edities een redactioneel reclame stukje over de activiteiten en diensten van Humanistisch Verbond afdeling Limburg. Ook op 15/1 en 2/1.

28/1 Aandacht in **Huis aan Huis Enschede** voor de cursus Praten over de dood (POD)

23/1 **Stentor Veluws Dagblad**
Agendabericht over een door de afdeling georganiseerde bijeenkomst met als titel Kunst en Vliegwerk. G. Gremmen houdt een inleiding, ook in Kontakt ed. Ermelo, op 22/1, in Ermelo's Weekblad op 21/1 op diezelfde dag ook in Harderwijker Courant.

17/1 **Gooi en Eemlander**, 2 edities
Herman Pleij in de Witte Kerk, staat er boven een agendabericht. Pleij houdt een lezing over rituelen in de Middeleeuwen op uitnodiging van HV-afdeling 't Gooi, Vecht en omstreken. Ook in Gooi en Eembode op 15/1

16/1 6 edities van **Stentor Dagblad Flevoland** besteden aandacht aan de WWL, Werkgroep Welzijn en Levnesbeschouwing te Zwolle. Dit is een denktank voor de bestrijding van armoede. De leden zijn van verschillende levensbeschouwelijke richtingen waaronder het Humanistisch Verbond. Een wisseling van voorzitter is aanleiding voor het artikel. De werkgroep richt zich op het oplossen van structurele problemen, niet op hulp aan individuen. In de loop der jaren is de werkgroep steeds meer gesprekspartner van de politiek geworden.

Gaykrant

Rob Tielman gaat in zijn column in op het eren van mensen middels prijzen of lintjes. Zo is de Jos Brink Prijs ingesteld voor homo-emancipatie en is hij zelf geridderd tot Officier in de Orde van Oranje Nassau, ondanks zijn scepsis ten aanzien van de monarchie. Hij pleit voor dit soort eerbetoon, omdat voorvechters voor een goede zaak best bedankt mogen worden.

15/1 **Provinciale Zeeuwse Courant**
Professor Declair spreekt op uitnodiging van Humanistisch Verbond afdeling Walcheren en Bevelanden/Schouwen-

Duiveland. Titel van zijn bijdrage is Wetenschap en Religie, twee verschillende werelden. Ook in Middelburgse & Veerse Bode op 14/1 en de Vlissingse Bode ook op 14/1

14/1 **Goudse Post**

In Gouda staat de cursus Praten over de Dood (POD) op het programma. Een bericht met informatie. Ook in Breda en Enschede is de cursus te volgen. Een bericht erover in Bredase Bode op 7/1 en in Hof Weekblad.

Baarnsche Courant

De ledengroep Scholing heeft samen met medewerkers van het landelijk bureau een basiscursus ontwikkeld over humanisme. Het eerste deel (van drie) ervan is getiteld 'Persoonlijk humanisme'. Afdelingen kunnen de cursus programmeren. De afdeling Soest-Baarn organiseert de cursus. Een uitgebreid bericht staat in de **Baarnsche Courant**. Eerder ook in **Soest Nu** (7/1).

9/1 **VolZin**

Het Verbond verstuurt een persbericht naar aanleiding van de Verklaring Faith in Human Rights. Met deze verklaring scharen verschillende religieuze leiders zich achter de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens (UVRM). Het Verbond besluit niet te ondertekenen. De Verklaring is opgesteld zonder de humanisten, is sterk religieus getint en spreekt het Verbond niet aan. Wel is het Verbond blij dat binnen verschillende religies aandacht is voor de UVRM. VolZin besteedt er aandacht aan.

6 edities **Stentor Dagblad**

Flevoland

In zijn column voor deze krant bespreekt Wim Coster, voorzitter van HV-afdeling Zwolle en Omstreken het boek Zingeving achter tralies, dat de geschiedenis beschrijft van veertig jaar Humanistisch geestelijke verzorging bij justitie. Stenen voor brood is de titel van de column. Dit verwijst naar de uitspraak van toenmalig minister van Justitie H. Mulderije (CHU): 'Wanneer nu het Humanistisch Verbond zich met betrekking tot de geestelijke verzorging een taak

toekent, kan het zich in eerste plaats richten tot onkerkelijken, dus tot degenen die gebroken hebben met de kerk of van haar niet willen weten. Ik meen, dat wanneer men dit doet uit een oogmerk van geestelijke verzorging (...) het dan mensen 'stenen voor brood geeft en dat daarom hier naar mijn overtuiging niet een taak voor het Humanistisch Verbond ligt.' Het zou nog tot 1954 duren tot het Humanistisch Verbond als geestelijk genootschap werd erkend.

8/1 **Stentor Zutphens Dagblad**

de afdeling Zutphen en omstreken organiseert een nieuwjaarsborrel. Deze krant kondigt hem aan. De bijeenkomst is voor leden en niet-leden. Ook in de Zutphense Koerier op 7/1